

Lovári nyelv nyelvtana

Fonetika

ABC

- ch (a magyar cs hanggal egyenértékű) =
CS

Chacho igazi valódi

Papucha cipő, papucs

Mach légy bogár

Chumidel megcsókol

Chiriklyi madár

- s (a magyar sz hanggal egyenértékű) =
SZ

Grast ló

Mas hús

Sovel alszik

Sikavel mutat

Vast kész

- zh (a magyar zs hanggal egyenértékű) = zs
- Zhal megy
- Zhanel tud
- Gazhi nem cigány nő
- Gazho nem cigány ember
- Zhukel kutya

- **ph → p**

Phral fiú testvér fivér

Pheny lány testvér hóg

Phuro öreg

Phirel jár

Phenel mond

Phurdel fúj

Főnevek többesz száma

- A hímnemű főnevek többes számú alanyesete: az állandó (stabil) szókészlethez tartozó **o**-ra végződő főnevek többes száma: **e**.
- Hímnemű főnevek: **o** → **e**
- **O shavo le shave A fiú a fiúk**
- **O masho le mashe A hal a halak**
- **O manro le manre A kenyér a kenyerek**
- **O uralo le urale A repülő a lepülők**

- A nőnemű főnevek többes számú alanyesete:
- az i-re végződő főnevek többes száma: a,
- Nőnemű főnevek: i → a
- E raklyi le raklya A nem cigány lány a nem cigány lányok
- E memelyi le memelya A gyertya a gyertyák.
- E ginadyi le ginadya A könyv a könyvek

- Mássalhangzóra végződő nőnemű főnevek többes száma: a
- E shej le sheja A lány a lányok
- E roj le roja A kanál a kanalak
- E kris le krisa A törvény a törvények

- Létige ragozása kijelentő mód jelen időben:

- Me som

Ame sam

- Tu san

Tume san

- Voj si

Von si

- Létige ragozása múlt időben:

- Me somas

Ame samas

- Tu sanas

Tume sanas

- Voj sas

Von sas

- Létigének a jövő ideje:

A létigének a jövő idejét az avel igével fejezzük ki:

Me avo

Ame avasa

Tu avesa

Tume avena

Voj avela, avla

Von avena

- **A főnév neme**
- Két nyelvtani nemet különböztetünk meg, hímnemet és nőnemet. Az élőlények (főként emberekre vonatkozik) neme jelentésükből adódik.
- **Hímneműek**: O rom cigány férfi
O wesh Az erdő
O skamin A szék
O tejari A tányér

- **Nőneműek:**
- E phabaj Az alma
- E dorija A folyó
- E valya A patak
- E soba A soba
- E vulica Az utca

- **A főnevek végződés szerinti felosztása:**
- **o** (kivétel nélkül hímneműek),
- **i** (többségükben nőneműek, de lehetnek hímneműek is),
- **a** (nőneműek),
- **mássalhangzóra végződők** (részben hímneműek, részben pedig nőneműek).

- O Kivétel nélkül hímnemű főnevek:
- O pato Az ágy
- O masho A hal
- O punro A láb
- O jilo A szív
- O hajovo A hajó

- **Határozott névelő (a, az)**
- A határozott névelő hímnemű főnevek egyes számú alanyeseti alakjai előtt **o**, nőnemű főnevek előtt **e**.
- A határozott névelőt kötelező jelleggel ki kell tenni tulajdonnevek (személy és földrajzi nevek) előtt is.
- **Határozott névelő alanyesetben**
- Hímnem:**o** Nőnem:**e**Többesszám:**le**

- **Melléknév kérdőszava**
- Melléknévre a **Sosko?** (milyen?) kérdő névmással kérdezzük. A sosko háromalakú melléknévként viselkedik (sosko, i, e), nemben és számban egyeztetni kell a főnévével. A mondatban állhat jelzőként és állítmánykiegészítőként is.
- Jelzőként szerepel:
- Sosko shifonyi?Milyen szekrény?
- Soski khangeri?Milyen templom?
- Sosko shoshoj?Milyen nyúl?
- Sosko sastyari?Milyen orvos?
- Sosko shavo beshel andej soba?Milyen fiú ül a szobában?

- **JÖVŐ IDŐ**
- **Jelen idejű ragozás + „a”, Kivéve esz/1. személy, ahol o kap.**
- **Kerel: Csinál**
- **Kero kerasa**
- **Keresa kerena**
- **Kerela kerena**